

УДК 61(38)=111=161.2

**«КОРОТКИЙ-АНГЛО-УКРАЇНСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ СЛОВНИК»
М. ДАНИЛЮКА ЯК ІНФОРМАТИВНЕ ДЖЕРЕЛО ДЛЯ МАЙБУТНІХ
ЛІКАРІВ**

Ірина Матушак

*Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького
кафедра українознавства та філософії
вул. Шимзерів, 3а, 79010, Львів, Україна
тел.: 097 853 83 96
e-mail: imatushchak@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-4533-7868>*

У статті розглянуто «Короткий англо-український медичний словник» М. Данилюка як ресурс у медицині, з якого черпали знання у 70-х рр. ХХ ст. Словник виданий у діаспорі (США). Для того, щоб майбутні лікарі володіли доброю мовою медицини слід послуговуватися словниками. Медичний словник є джерелом, яке містить вдалі медичні терміни, для вивчення метамови медицини у ХХ ст. Із такого словника поповнювався професійний словниковий запас слів, вироблявся професіоналізм у майбутніх медиків. Простежено входження «Короткого англо-українського медичного словника» М. Данилюка в медичну терміносистему. За словником вченого окреслено характерні ознаки медичного терміна: наявність чіткої дефініції, відсутність експресії, незначна частка синонімічних рядів, та омонімії; наведено конкретні значення до українського відповідника, які містить англійський термін. Вказано на функції «Короткого англо-українського медичного словника» М. Данилюка: *пізнавальна, дидактична, соціальна, когнітивна* тощо. Виокремлено тематичні групи назв цього словника такі, як: *назви хвороб, опис хвороб; назви на позначення частин тіла; назви медичних засобів, препаратів для лікування; наявність характеристики симптомів хвороби* тощо. Виявлено те, що до складу тематичних груп входили терміни з хімії, біології. Проте не всі ці терміни закріпилися у сучасній мові медицини. Синонімія характерна переважно для медичних термінів «Короткого англо-українського медичного словника» М. Данилюка: *'anxiety – тривога, турбота, страх; apathy – апатія, байдужість'*. Особливістю медичного словника М. Данилюка є те, що він поряд із терміном містить і дефініцію до цього терміна українською мовою. Простежено, що «Короткий англо-український медичний словник» М. Данилюка був тим джерелом, який врахував тенденцію попередніх років і виробив точні, або ж наближені термінопоняття у медицині у 70х рр. ХХ ст. Вказано на те, що словник було видано у діаспорі. На сучасному етапі «Короткий англо-український медичний словник» М. Данилюка слід вважати надбанням минулих поколінь.

Ключові слова: медичний словник, «Короткий англо-український медичний словник», М. Данилюк, медицина, уніфікація.

DOI:

Постановка проблеми. Українську мову вивчають для підвищення професійного рівня. У складі курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для навчання відведено заняття для опанування мови за посередництвом словників. Майбутні медики пізнають медичні терміни, характеризують їх з погляду творення, походження та вживання. Тому значним досягненням для освіти є правильно влаштований навчальний процес. Організаційна та просвітницька робота, яку проводять тепер, сприяє добору вдалої навчальної літератури фахівцями для вивчення української мови. Вагому роль у навчальному процесі відіграє робота лексикографів. Тому, все частіше науковці звертаються до надбань словникарства. Так, словники становлять той ресурс, який є доповненням під час вивчення різних галузей знань. Укладання словників базується на теоретичних та практичних засадах. Дефініції, які позначають терміни, мають певне значення, яке несе в собі інформативність,

окреслює місце і роль терміна у словникарстві. Словники з медицини опрацьовували науковці (О. Гордієнко [1], М. Паночко [6] та інші).

Укладання словників із медицини завжди супроводжується вирішенням практичних потреб часу. З одного боку, фіксуються нові розробки, дослідження, методи діагностики та лікування, встановлення анамнезу, і таким чином відбувається засвоєння нових знань. З іншого боку, обмін інформацією сприяє підвищенню професійного рівня.

У статті розглядається «Короткий англо-український медичний словник» М. Данилюка як джерело поновлення знань з медицини для майбутніх лікарів. Автор лексикографічної праці покладав сподівання про те, що ним скористаються не лише лікарі чи студенти-медики, а також учителі, митці, журналісти, письменники. Мається на увазі те, що цей словник створено для широкої аудиторії. Наголошуємо, що М. Данилюк, опираючись на власні переконання, прагнув, щоб користувач «Короткого англо-українського медичного словника» добре орієнтувався у медицині, оскільки у ньому опрацьовані основні медичні дефініції 70-х рр. XX ст.

Медичний словник М. Данилюка містив терміни з медицини, які перебували у полі зору науковців, проте детально його ще не вивчено. Тому «Короткий англо-український медичний словник» М. Данилюка постав **об'єктом** дослідження. **Предметом** дослідження є процес укладання цього словника М. Данилюком.

Вироблення та удосконалення термінів медичної терміносистеми відбувається у процесі комунікації між фахівцями та під час їхньої трудової діяльності. Тому опрацювання лексики з медицини потребує залучення спеціалістів, які проводять експериментальні дослідження, розвивають метамову лікарів. Наукові поняття, які запроваджували, пройшли етап адаптації в мові і ними могли послуговуватися фахівці та майбутні лікарі. Медичні терміни зазнавали детального опису, відповідного трактування у наукових колах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розвиток науки і медицини на сучасному етапі увиразнюється завдяки надбанням минулого. Розквіт галузей знань та технологій передбачає різні розробки за освітніми напрямками. Вироблення різногалузових термінів проходило в кілька етапів та фіксувалося у словниках, граматиках, навчальних посібниках, наукових статтях. Так, Н. Гуйванюк, Ю. Руснак зазначають про те, що терміни не рідко утворювалися «згідно з духом української мови» [2 : 125]. Медичну термінологію як об'єкт лінгвістичного вивчення дослідили В. Левченко та Р.-Ю. Перхач [5]. М. Паночко стверджує про те, що «українська національна лексикографія остаточно сформувалася у XX ст. в процесі створення фундаментальних словникових праць із попередньою науковою розробкою їхніх концептуальних положень та основних ідей» [6 : 22]. У цьому процесі з'являються нові терміни в медицині, техніці, науці тощо.

Запровадження термінів у медичній терміносистемі відтворює складний і дискусійний шлях. Зокрема, О. Гордієнко наголошує про те, що «слід вести інтегровану роботу лінгвістів і медиків для створення плідної комунікації на різних рівнях: між спеціалістами в різних галузях медицини та суміжних галузях знань, між лікарем і пацієнтом, між викладачем і студентом» [1 : 105]. Зазначмо, що такої думки дотримувалися автори медичних словників задля утвердження українського духу в мові у XX ст. На думку М. Паночко, найяскравіше це відобразилось у 70-х роках XX ст. [6 : 22]. У цей час вийшов друком «Короткий англо-український медичний словник» М. Данилюка, який аналізуємо у статті.

Усе частіше лінгвісти проводять дискусії про медичну терміносистему. В. Левченко та Р.-Ю. Перхач вивчали терміни-композиції у цій терміносистемі [5].

Поновлення словникового складу мови забезпечують укладачі енциклопедичних і довідкових видань. Таким чином, формується добра фахова мова знавців за галузями. У цій статті йдеться про спеціальну лексику, яка охоплює медичні терміни в «Короткому англо-українському медичному словнику» М. Данилюка. Екскурс у ХХ ст. сприяє переосмисленню думок та знань, якими володіли тодішні фахівці. Дослідження видань, що стосуються впливу на фаховість спеціалістів у медицині, є особливо цінними. Тому, **актуальність** дослідження зумовлена вивченням видань у словникарстві, які видавали в діаспорі, а саме зосереджено увагу на вивченні «Короткого англо-українського медичного словника» М. Данилюка (1970) як на джерелі, яке призначене для вивчення майбутніх лікарів.

«Короткий англо-український медичний словник» М. Данилюка вийшов друком під егідою Українського термінологічного центру в Америці. Тому можемо ствердити про фаховість цього джерела для опанування мови медицини у зіставному аспекті.

Виокремлення раніше не з'ясованих частин загальної проблеми. Інформаційні технології тісно розвиваються у переплетінні також і з медициною. Такі прояви можливі завдяки сучасним дослідженням, які проводять у медицині. Тому медична терміносистема складає чи не найбільшу частку термінів загального термінофонду українських терміносистем. Ця терміносистема характеризується процесом входження термінів у її структуру з різних джерел, а також поповнюється і словниковим складом спеціальних понять. Існує чимало проведених наукових досліджень, проте «Короткий англо-український медичний словник» М. Данилюка перебував у полі зору науковців лише окремою згадкою (М. Паночко). Тому його вивченню вперше присвячуємо наукову публікацію. Можемо ствердити, що словник М. Данилюка міг заповнити лакуни на той період 70-х рр. ХХ ст., проте на сьогодні він дещо не вписується у сучасні стандарти в медицині, оскільки медицина є тією галуззю, яка постійно розвивається.

У 70-х рр. ХХ ст. справи з укладанням словників дещо змінилися, і з'явилися можливості, які сприяли поновленню термінного запасу слів. На думку О. Гордієнко, «досвід загальної та спеціальної термінографії засвідчує, що основними функціями термінологічних словників є збір, кодифікація та передача медичних знань» [1 : 106]. Також при відборі медичного терміна важливою є його уніфікація. Оскільки основна характеристика роботи лексикографів визначається кодифікацією терміна та утвердження його однаковості у вживанні. Як відомо, медична терміносистема має своє латинське чи грецьке джерельне підґрунтя. А також, відповідно до проведеного дослідження, В. Левченко та Р.-Ю. Перхач наголосили на тому, що «медична термінологія має свої певні особливості, які повинні враховуватись під час її аналізу» [5 : 116].

За нашими спостереженнями, укладання «Короткого англо-українського медичного словника» М. Данилюка відповідало певним принципам та критеріям, що засвідчує практичні потреби часу. Наведемо принципи, яких притримувався М. Данилюк, укладаючи медичний словник: «тримаючись описових засад латинських термінів, вона була спроможна створити власний термін, чого, наприклад, в англійській термінології немає. Прикладом можуть служити такі назви, як косий м'яз, прямий м'яз, підключична артерія, човноподібна кістка, плечове сплетення, вінцева артерія і т.д.» [3 : 4]. Вироблення медичних термінів свідчить про те, що ними послуговувалися і була необхідність для написання такого типу словника.

М. Железняк та О. Іщенко наголошують на тому, що варто поновлювати джерельну базу з медицини, і вказують на потребу укладання енциклопедичного видання. На думку вчених, «такий ресурс став би в пригоді для фахівців та широкого загалу, мав би активне використання в професійній діяльності медичних працівників, навчанні студентів і загалом сприяв би поширенню якісних медичних знань в українському суспільстві» [4 : 1].

Не з'ясованими залишається низка позицій щодо вивчення «Короткого англо-українського медичного словника» М. Данилюка, які увиразнюються у розв'язанні таких завдань. Цей словник містив певний корпус термінів, що характерні лише для медицини, і своєю цінністю не поступається багатьом іншим інформаційним ресурсам, які видавали в той період.

Мета статті – простежити входження «Короткого англо-українського медичного словника» М. Данилюка, виданого у діаспорі (в Америці) у 70-х роках ХХ ст. у медичну терміносистему та охарактеризувати ознаки медичного терміна (за М. Данилюком), виокремити тематичні групи назв медичного словника.

Формулювання цілей статті:

1. Визначити функції та призначення «Короткого англо-українського медичного словника» М. Данилюка для користування студентами-медиками.
2. Вказати на роль «Короткого англо-українського медичного словника» М. Данилюка для навчального процесу.
3. Зазначити на доцільності залучення «Короткого англо-українського медичного словника» М. Данилюка у вивченні медичної термінології майбутніми лікарями.
4. Показати вплив лексикографічного видання діаспори США М. Данилюка у сучасний національний медичний термінофонд.
5. Довести те, що «Короткий англо-український медичний словник» М. Данилюка доповнив національний термінофонд.

Виклад основного матеріалу. Словники постають тією необхідною складовою, яку залучають до навчального процесу, а також вони формують та поповнюють склад української лексикографії. Їх можемо покласифікувати відповідно до запитів суспільства: для перекладу та навчання. За призначенням словники містять різні тематичні групи назв із медицини.

М. Данилюк, укладаючи «Короткий англо-український медичний словник», провів ретельну підготовку. Вчений опрацював американські підручники з «анатомії, хірургії, внутрішніх недуг, патології ... українські підручники, як наприклад, «Анатомія людини» М. М. Самуляк-Савицької, Київ, 1966; «Хірургія» Д. Ф. Скрипниченка, Київ 1968; «Невропатологія і психіатрія» Г. Морозова і В. Ромасенка, Київ, 1965; «Інфекційні хвороби» В. О. Мацієвського, Київ, 1966 та інші» [3 : 4], а також медичні словники тощо. Тому медичний словник М. Данилюка був доповненням у науці і розвинув вчення з медицини.

За «Коротким англо-українським медичним словником» М. Данилюка окреслимо характерні ознаки медичного терміна:

1. Наявність чіткої дефініції в медичному словнику, а також автор вдається до деталізації факту;
2. Приналежність усіх термінів до медичної терміносистеми;
3. Передання точності в позначенні медичного терміна, незважаючи на описовість термінів;

4. Відсутність надмірної експресії;
5. Незначна частка синонімічних рядів та омонімії;
6. Наведено конкретні значення до українського відповідника, які містить англійський термін.

«Короткий англо-український медичний словник» М. Данилюка виконував низку функцій. Зокрема, *пізнавальна* функція словника ознайомлювала майбутнього лікаря з медичною номенклатурою для професійного та широкого вжитку; *дидактична* функція прислужилася тим, що словник навчав, як послуговуватися медичними термінами з відповідним перекладом українською мовою; *соціальна* функція призначена для користування словником в Україні та поза її межами; *когнітивна* функція породжувала нові ідеї у майбутніх лікарів під час роботи зі словником, зокрема, і з «Коротким англо-українським медичним словником» М. Данилюка тощо. Автор словника звертав увагу на методику подання матеріалу, прагнув досягнути точності медичного терміна.

М. Данилюк визначив призначення словника «як допоміжний матеріал для широкого вжитку», і вказав на те, що лексикографічна праця «стає першим українським словником такого типу» [3 : 3] у 70х рр. XX ст.

Розуміємо те, що покликання лікаря навчатися впродовж життя. У цьому питанні медичний словник відіграє вагомий роль. Він спрямований на поглиблення знання з медицини за її напрямками у сфері охорони здоров'я. Оскільки 70-ті рр. XX ст. позначені русифікаторськими утисками, він заповнив прогалини у словникарстві. У зв'язку з такими історичними подіями, М. Данилюку вдалося провести добру лексикографічну роботу відповідно до вимог тодішнього стану медицини. «Короткий англо-український медичний словник» М. Данилюка містить добірний переклад з англійської мови на українську з урахуванням кількох значень у перекладі, що стосуються лише медицини. Тому можемо підкреслити те, що певні спроби до уніфікації медичного терміна проводив М. Данилюк.

При укладанні словника вчений також керувався таким критерієм, як доступність в опрацюванні. М. Данилюк прагнув, щоб словник залучали у викладанні медицини і був він корисним для студентів-медиків.

Як відомо, вивчення медицини розпочинається з опрацювання анатомічних атласів, спеціальних рисунків, математичних розрахунків, де словники також займають чільне місце. Тому доцільно згадувати і «Короткий англо-український медичний словник» М. Данилюка у вивченні медичної термінології для збереження національної традиції у медицині.

М. Данилюк дбав про вживання правильних українських відповідників, уникаючи акценту на залучення до словника іншомовного слова. З-поміж позицій автора словника позитивним видається пояснення низки медичних термінів у кількох поняттях, що розширить лексичний запас мовця – майбутнього лікаря. У «Короткому англо-українському медичному словнику» М. Данилюк зауважував про фіксацію англійського терміна поряд із латинським і відповідному їм українському медичному терміну. Це свідчить про розвиток та вдосконалення української медичної терміносистеми у діаспорній термінографії.

«Короткий англо-український медичний словник» М. Данилюка фіксує різні термінні позначення: назви хвороб, також подає опис хвороб, частин тіла, які творять термінологічні групи, що характерні лише для словника М. Данилюка. Розгля-

немо тематичні групи, які характерні для медичного словника вченого:

1. Назви хвороб, опис хвороб: 1. *'Abscess – абсцес, гнояк; процес інфекційного загноєння, що накопичує гній в тканині або органі*. 2. *Absorption – абсорбція, всмоктування; вбирання рідини тканиною*. 3. *Accommodation – акомодация; пристосування ока до виразного бачення предметів з різної віддалі*;

2. Назви на позначення частин тіла: *'Acetabulum – кульшова заглибина; заглибина в мисці, що разом із головою стегна творить кульшовий суглоб*'.

3. Назви медичних засобів, препаратів для лікування: *'Antipyretic – антипіретик; засіб проти гарячки; antiseptic – антисептик; засіб для нищення мікробів*'.

4. Наявність характеристики симптомів хвороби: *'acute – гострий; в розумінні – гострий стан недуги, раптова поява симптомів недуги*'.

Найбільшу частку медичних термінів у словнику складають ті, що описують назви хвороб, які подають дефініцію до терміна. Тому можемо вказати на цінність словника в навчальному процесі. У такому разі майбутні лікарі могли послуговуватися цим словником як інформативним професійним джерелом.

У складі медичної терміносистеми М. Данилюка за «Коротким англо-українським медичним словником» входять і найменування з *хімії* і з дефініцією до цього терміна тощо. Назви хімічних складових: *'Acetone – ацетон; хемічна речовина, розчинник і матеріал для чищення; частина причина отруєння*'. Із біології виявлено терміни: *'antigen – антиген; речовина, що стимулює творення протитілець*'; *'antitoxic serum – антитоксична сироватка; засіб проти отруйних продуктів мікробів*'. Деякі з цих термінів не закріпилися такими, якими вони зафіксовані в медичному словнику М. Данилюка. Зокрема, *'antitoxin – антитоксина, протиотруя; препарат проти мікробної отруї*'.

Окремі терміни проходили етап стабілізації, допускали синонімію: *'anxiety – тривога, турбота, страх; apathy – апатія, байдужість*'.

Особливістю медичного словника М. Данилюка є те, що він поряд із терміном часто-густо містить і дефініцію до цього терміна українською мовою.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок. У науці, культурі, суспільно-політичному житті та медицині неможливо обійтися без послугування словниками. Власне словники з медицини є інформативним джерелом для майбутніх лікарів. Цей додатковий ресурс виступає, як доповнення до матеріалу, який супроводжується ілюстративними складовими. Тому галузеві терміносистеми розвивалися завдяки виходу наукових статей та словників, інших спеціальних видань. «Короткий англо-український медичний словник» М. Данилюка був тим джерелом, який врахував тенденцію попередніх років і виробив точні, або ж наближені термінопоняття в медицині у 70-х рр. ХХ ст.

Вихід медичного словника М. Данилюка окреслено кількома функціями: *пізнавальною, дидактичною, соціальною, когнітивною*. «Короткий англо-український медичний словник» М. Данилюка можуть застосовувати майбутні лікарі на практичних заняттях. Він націлений для вивчення метамови медицини з посередництвом словника для усіх фахівців охорони здоров'я. «Короткий англо-український медичний словник» М. Данилюка виконав суспільну роль та був у нагоді у вивченні медицини в ХХ ст.

У 70-х рр. вивчення медицини відбувалося при складних історичних умовах. Тому доречно залучати словники у вивченні медичної термінографії майбутніми лікарями. Такий досвід буде корисним усім фахівцям-лікарям.

Для того, щоб майбутні лікарі володіли доброю мовою медицини, варто послуговуватися словниками. «Короткий англо-український медичний словник» М. Данилюка написано у складний історичний час у діаспорі. Він зібрав чималий лексичний пласт із мови медицини. З огляду на це, його треба залучати у лекційні курси та опрацьовувати на практичних заняттях, щоб зберегти та розвинути національну медичну терміносистему, сказати відповідне слово про надбання з медичної термінографії ХХ ст. Окрім цього, майбутні лікарі будуть обізнані з різними підходами лексикографії у вивченні медицини, що уможливить поглиблене опрацювання і вивчення медичних термінів.

М. Данилюк видав медичний англо-український словник для майбутніх лікарів і доповнив сучасний національний медичний термінофонд.

«Короткий англо-український медичний словник» М. Данилюка має свою історію видання, яка увиразнилась у підходах при укладанні словника. У підготовці словника вчений опрацював низку фахових та лексикографічних праць, тому «Короткий англо-український медичний словник» М. Данилюка заслуговує на те, щоб зарахувати його до складу української медичної термінографії. З іншого боку, «Короткий англо-український медичний словник» М. Данилюка сприяв унормуванню медичної терміносистеми у 70-х рр. ХХ ст.

М. Данилюк доклався до розвитку діаспорної медичної термінографії. Медичні терміни, які виробляв учений, претендують на те, щоб їх на сьогодні вважати тими, які удосконалювали медичну терміносистему ХХ ст. За нашими переконаннями, медичні терміни базуються на народній та запозиченій основі, наприклад: *‘аритмія, розлад ритміки серця; артеріосклероза, звуження артерій з погрубишанням їх стінок; артралгія, біль у суглобі; артрит, запалення суглоба’*. Проте не всі терміни відповідали морфологічним нормам, тобто ще перебувають на шляху до уніфікації. Прояви уніфікації формують певні стандарти у медичній терміносистемі. Такі спроби належать і М. Данилюку.

«Короткий англо-український медичний словник» М. Данилюка є помітним явищем, оскільки відображає історичний ракурс творення та застосування медичних та вузькогалузевих термінів.

Цей словник має особливе місце у складі лексикографії, бо укладений у період складного становища у суспільстві. З огляду на це, можемо ствердити, що досягнення тодішньої медицини обґрунтовані і викладені у діаспорній медичній термінографії.

«Короткий англо-український медичний словник» М. Данилюка слугує для майбутніх лікарів як добре інформативне джерело для роздумів і предметних дискусій.

Перспективою подальшого дослідження є вивчення електронних медичних словників, які перебувають у процесі діджиталізації.

Список використаної літератури

1. Гордієнко О. Навчальний медичний словник: базові принципи та структура (на матеріалі англomовної медичної термінології). *Гуманітарні виміри сучасної медичної освіти* : колективна монографія. Запоріжжя : ЗДМУ. 2020. С.104–111.

2. Гуйванюк Н. Термінотворення Василя Сімовича (на матеріалі видань «Граматики української мови» 1918 та 1921 рр.). *Науковий вісник Чернівецького університету. Слов'янська філологія* : зб. наук. пр. Чернівці : Рута, 2007. Вип. 321–322. С. 125–131.

3. Данилюк М. Короткий англо-український медичний словник. Джерсі Ситі – Нью Йорк, 1970. 51 с.
4. Железняк М., Іщенко О. Українські енциклопедично-словникові видання як засіб поширення медичних знань. *Праці Наукового товариства імені Шевченка. Медичні науки*. 2024. 1 (73). С. 1–10.
5. Левченко В., Перхач Р.-Ю. Медична термінологія як об'єкт лінгвістичного дослідження. *Молодий вчений*. 2021. № 9 (97). С. 115–118.
6. Паночко М. Розвиток української лексикографії в 70-х роках XX ст. *Академічні студії. Серія : Гуманітарні науки*. 2021. Вип. 4. С. 22–27.

References

1. Hordiyenko O Navchal»nyj medychnyj slovnyk: bazovi pryncypy ta struktura (na materiali anhlo-movnoyi medychnoyi terminolohiyi). *Humanitarni vymiry suchasnoyi medychnoyi osvity : kolektyvna monohrafiya*. Zaporizhzhya : ZDMU. 2020. S. 104–111.
2. Hujvanyuk N. Terminotvorennia Vasylya Simovycha (na materialy vydan ««Hramatyky ukrayins»koyi movy» 1918 ta 1921 rr.). *Naukovyy visnyk Chernivets'koho universytetu. Slov'yans'ka filolohiya* : zb. nauk. pr». Chernivci : Ruta, 2007. Vyp. 321–322. S. 125–131.
3. Danylyuk M. Korotkyj anhlo-ukrayins»kyj medychnyj slovnyk. Dzherisi Syti – Nyu Jork. 1970. 51 s.
4. Zheleznyak M., Ishhenko O. Ukrayins»ki encyklopedychno-slovnykovi vydannya yak zasib poshyrennya medychnykh znan». *Praci Naukovoho tovarystva imeni Shevchenka. Medychni nauky*. 2024. 1 (73). S. 1–10.
5. Levchenko V., Perxach R.-Yu. Medychna terminolohiya yak ob'yekt linhvistychnoho doslidzhennya. *Molodyy vchenyj*. 2021. № 9 (97). S. 115–118.
6. Panochko M. Rozvytok ukrayins»koyi leksykohrafiyi v 70-x rokax XX st. *Akademichni studiyi. Seriya : Humanitarni nauky*. 2021. Vyp. 4. S. 22–27.

«SHORT ENGLISH-UKRAINIAN MEDICAL DICTIONARY» BY M. DANILYUK AS AN INFORMATION SOURCE FOR FUTURE DOCTORS

Iryna Matushchak

*Danylo Halytskyi Lviv National Medical University
Department of Ukrainian Studies and Philosophy
3a Shymzeriv St., 79010, Lviv, Ukraine
phone: 097 853 83 96
e-mail: imatushchak@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-4533-7868>*

The article considers the «Short English-Ukrainian Medical Dictionary» by M. Danyliuk as a resource in medicine, from which knowledge was drawn in the 70s of the 20th century. The dictionary was published in the diaspora (USA). In order for future doctors to have a good command of the language of medicine, one should use dictionaries. The medical dictionary is a source that contains successful medical terms for studying the metalanguage of medicine in the 20th century. From such a dictionary, the professional vocabulary of words was replenished, professionalism was developed in future doctors. The entry of the «Short English-Ukrainian Medical Dictionary» by M. Danyliuk into the medical terminological system is traced. According to the scientist's dictionary, the characteristic features of a medical term are outlined: the presence of a clear definition, the absence of expression, a small proportion of synonymous rows, and homonyms; specific meanings of the Ukrainian equivalent contained in the English term are given. The functions of the «Short English-Ukrainian Medical Dictionary» by M. Danyliuk are indicated: cognitive, didactic, social, cognitive, etc. Thematic groups of this dictionary are distinguished, such as: names of diseases, description of diseases; names for body parts;

names of medical products, drugs for treatment; presence of characteristics of symptoms of the disease, etc. It is revealed that the thematic groups included terms from chemistry, biology. However, not all of these terms have become established in the modern language of medicine. Synonymy is characteristic mainly for medical terms of the «Short English-Ukrainian Medical Dictionary» by M. Danylyuk: anxiety – *тривога, турбота, страх*; apathy – *анатія, байдужість*. A feature of the medical dictionary by M. Danylyuk is that, along with the term, it also contains a definition of this term in Ukrainian. It is traced that the «Short English-Ukrainian Medical Dictionary» by M. Danyliuk was the source that took into account the trend of previous years and developed accurate or approximate terminology in medicine in the 70s. of the 20th century. The imprint of historical processes that took place through the prism of language is indicated, but the dictionary was published in the diaspora. At the present stage, the «Short English-Ukrainian Medical Dictionary» by M. Danyliuk should be considered the heritage of past generations.

Key words: medical dictionary, «Short English-Ukrainian Medical Dictionary», M. Danyliuk, medicine, unification.

Стаття надійшла до редакції 04.04.2025

доопрацьована 21.04.2025

прийнята до друку 25.04.2025